bir şeyin iyi yahut **kötü olarak ortaya çıkacağını bildirmişken aksinin zuhur etmesi (bedâ), imamiyyenin görüşlerinden biri.**

hacı baba mondi- KALKANDELEN (TETOVA)
Üsküp - **Kalkandelen**. "**Tetova**".

Arnavutların Makedonya'daki kalesi.

Nüfusun yaklaşık yüzde 80'i Arnavut.

Bir zamanlar yüzde 50'lileri geçtiği söylenen Türk nüfusu ise şimdi yüzde 5'lerde.
Üsküp ve Prizren'de görmeye alıştığımız **Şar dağ**, hep **Kalkandelen**'in de fonunda.

Buranın da içinden **Pena** (Köpük) **Nehri** geçiyor.

Harabati Baba Dergâhı.

1- **Makedonya**'daki pek çok **Bektaşi'**nin **dini merkezi**.

2- Türkiye'deki özellikle Arnavut kökenli **Babaganlar kolu**nun mukaddes yerlerinden biri.

3- Türkiye'deki **Çelebi kolu**nun hariçten muhalifi.
Çelebiler Hacı Bektaş Veli **Evliydi** diyor, **Babaganlar** **Hayır, mücerretti**...

Tekkenin yapım tarihi **1526**.

Temellerini, Anadolu'dan Balkanlara gelen **Sersem Ali Baba** atmış.

Sersem Ali Baba aslında **Kanuni Sultan Süleyman** döneminde **vezirmiş** ve asıl adı da **Server Ali Paşa**'ymış.

bir sefer dönüşü **Server Ali Paşa'**nın tekkeden çok etkilendiği ve rütbelerini söküp **Sersem Ali Baba** olduğu, hatta ona bu yüzden **sersem** dendiği yolunda) ve kalkıp Balkanlar'a yerleşmiş.
Sersem Ali Baba öldükten sonra buranın ikinci önemli ismi **Harabati Baba** olmuş.

16'ncı yüzyılda **Malatya**'dan **Kalkandelen**'e gelen **Harabati**

Baba tekkeyi genişleterek bir dergâh haline sokmuş.

Yıllar boyu buradan Balkanlara hem **Bektaşiliğin Babagan kolu** yayılmış, hem dervişler yetiştirilmiş, hem de dergâhın geniş arazisinde tarım ve hayvancılık yapılmış.

Ta ki 1945'e kadar.
Eski Yugoslavya döneminde dergâh kapatılmış.

Çıkış ise **Yugoslavya**'nın dağılmasıyla **1992**'de başlıyor.

2001'deki **Ohrid Çerçeve Antlaşması**'ndan sonra kalan otel, restoran bölümü de kapatılıp dergâh dergâha benzer hale geliyor.

Bu kez de Makedonya'daki **İslam Birliği** gelip dergâhın bazı bölümlerini Sünnilerin kullanımına açıp, Bektaşilere kapatıyor.

Arnavut-Türk Sünnilerin oluşturduğu **Sünni Birliği**'ne karşı, **Arnavut-Türk Bektaşileri**n oluşturduğu **Bektaşi Birliği**...

Daha dergâha girmeden hemen kapıda **İslam Birliği**'nin bir güvenlik bürosu var.

1990'dan beri Balkanlarda kullanılan **yeşil Bektaşi bayrağı.**

duvarlar Hz. **Ali** resimleriyle süslü.

Edmond Brahimaj oturuyor.

Diğer adıyla **Baba Mondi**, **dünya Babagan Bektaşilerinin lideri** olan **Hacı Dede Reşat Bardhi**'nin **sağ kolu**.

Aslen Valonalı bir Arnavut.

50 yaşında.

Askeri okul mezunu.

1997'den beri **baba eren**.

Son üç yıldır da bu dergâhta **baba** olarak bulunuyor.

Dergâhın dervişi ABDulmuttalip Bekiri.

Baba Mondi olmadığında burası **Bekiri'**den soruluyor.

Hüseyin. (baba adayı)

O da tıpkı **Baba Mondi** gibi 18 yaşında **mücerret** olmaya karar vermiş.
Bu yıl Ankara'da Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne "kayıtlanan" **Hüseyin**, **Baba Mondi**'yle aramızda tercümanlığımızı yapıyor.
Kadıncık Ana *da* **Hacı Bektaş Veli'***nin karısı değil miydi?*

O Hacı Bektaş Veli'nin **hizmetçisiydi**.

Bir gün Hacı Bektaş'ın **burnundan suya kan aktı** ve Kadıncık Ana'ya bunu atmasını, kimsenin dokunmamasını söyledi.

Kadıncık Ana da atmak yerine içti ve sonra çocukları oldu.
Bektaşiler için bu mümkündür, **Bektaşiler nefes ile çocuk verebilir**.
'Duayla, nefesle çocuk olur.'
Eczaneyle **birahane**yi karıştırmamak lazım. Hz. Ali evliyaydı. Atatürk ise devlet adamı.

İslam dini iki büyük parçaya bölünmüştür: Sünniler ve Şiiler.

Sünnilerde dört okul vardır: **Hanefi, Hanbeli, Şafii** ve **Maliki**.

Şiilerde iki: **İmamiye** ve **Zeydiye**.

İmamiyeler On İki İmamlara,

Zeydiyeler Yedi İmamlara inanır.

On iki imamlara Alevi denir,

Alevilerin dört tarikatı vardır: **Bektaşi, Kalenderi, Nimetuli** ve **Celali**.

Biz Bektaşiyiz.

İslam dini bir ağaç gibidir.

Gölgesi şeriattır,

dalları tarikat,

yaprakları hakikattir,

meyvesi marifet.

Sünnilikten tam olarak ayrıldığınız nokta neresi?

Sünnilikte Hz. **Muhammed, Ebubekir, Ömer** ve **Osman** vardır.

Bizde Hz. **Muhammed, Hz. Ali, Hasan, Hüseyin** ve **Fatma**.

Sünniler Hz. Peygamber'e ve devlet adamlarına inanıyorlar.

Biz Ehlibeyt'e inanıyoruz.

Fakat Sünniler de bizim düşmanlarımız değil, kardeşlerimizdir.

Sonuçta Peygamber'in sahabeleri yıldızlar gibidir ve bizim de bir yıldızımız var; o da Ali'dir.

Alevilik belden gelir, Bektaşilik ise elden...

Kim mücerretse, kim **eline-diline-beline** hâkim ise o başa geçer.

Soya bakan Alevilerdir.
'Her ayetin 7 tane anlamı vardır'
Sonuçta **Kuran'ın bir ayetinin yedi tane anlamı var**. Hem evliyalar için anlamı var hem de diğerleri için. Herkes kendi mertebesine göre okur ve anlar.

Merkez Tiran'da.

Türkiye'de de dört dede baba vardır, ama onlar bizi temsil etmiyor.

Belediye Başkanı bize iyi bakar, ama **Veliyettin Ulusoy**'la (**Çelebilerin Hacı Bektaş postnişini**) görüşmüyoruz.
*bu mücerretlik meselesi ve **Babaganlık kolun**un da sırf **Kalender Çelebi'**nin elinden postnişliği almak ve güçlü dergâhı bölmek adına vaktiyle Osmanlı tarafından ortaya atıldığı iddia ediliyor.*

Türkiye Sünnilere destek veriyor.

***Harabati Baba Dergâhı'**nın bahçesinde eski mezarlar var.*

'Erkeklerle eşit haklara sahibiz'
Kalkandelen'e gelmeden önceki akşam Üsküp'teki **Üsküp Türk Kadınları Dostluk Derneği'**nin iftar yemeğindeydik.

Dernek Başkanı **Drita Karahasan**'.

Karahasan, Makedonya'nın 1943'te ilk Türkçe basılan, ancak 2003'te kapanan Birlik gazetesinin eski genel yayın yönetmeni.

Makedon TV'sinde 1969'da (Bizim TRT Şeş'ten 40 yıl evvel) yayımlanmaya başlayan Türkçe programların ilk sunucusu.

Süslü cami

Kalkandelen'de Balkanlardaki en ilginçlerinden birini burada görmüş olduk: **Alaca Cami**.

UNESCO'nun korumaya aldığı cami **1495**'te **Hurşide** ve **Mensure** adında iki kız kardeş tarafından hayatları boyunca biriktirdikleri parayla yaptırılmış.

Dolayısıyla cami küçük ve çok şirin. Peki nesi ilginç derseniz, inanılmaz süslü. Süsü de iki kız kardeşten değil, 1833'te caminin restorasyonunu yaptıran dönemin **Tetova Valisi Abdurrahman Paşa**'dan kaynaklanıyor.
Paşa, Debreli iki ressama siparişi vermiş, ressamlar da 50 bin yumurta içi ve eğer doğruysa hayvan kanı, keçi tüyü, kireç kullanarak, caminin içini hiç solmayan renklerle bezemiş; dışı da iskambil destesi gibi.

Biz görmedik, ama bilenler bu kadar süslü ikinci bir camiye bir de **İspanya'nın Cordoba** şehrinde rastladıklarını söylüyor.

Bu arada ahşap merdivenleri nereye gidiyor diye merak edince baktık ki üst katında da Kuran dersi veriliyormuş. Güzel gözlü, hüzünlü **Valmira**'yı orada gördük.

Not defteri

Harabati Baba Dergâhı'ndan 18. yüzyılda geçen önemli bir başka isim daha var: **Recep Paşa.**

Makedonya'da Makedonlar bu kültürü hiç bozmadan sürdürüyorlarmış, ama Türklerin **Jolte** (**sarı rakı**) muhabbetinde gözle görülür bir azalma varmış.
Makedonya'da ana ihtiyaç kalemlerinde ortalama fiyat 50 euro. Rehber 50 euro, araç kiralama 50 euro, otel 50 euro...